

Fortviler over kut

Det borgerlige flertallet i Bærum vedtok å kutte 400 millioner kroner, men endte med et overskudd på 907 millioner. Det provoserer Helene Straith, mor til Clara (5).

VELFERD

Ida Søraunet Wangberg (tekst), Oslo, Christopher Olsson (foto), Bærum

■ I fjor satt Bærum, Norges femte største kommune, igjen med 907 millioner kroner etter at alle kostnader var betalt.

Samtidig skal det borgerlige flertallet i en av landets rikeste kommuner spare én milliard kroner i løpet av de neste årene.

– Det er helt sinnssykt at de ber de ansatte i kommunen gå for lut og kaldt vann samtidig som de sparer én milliard kroner, sier Helene

Straith, leder i Foreldreutvalg for barnehagene i Bærum.

Hun har to barn i barnehage, en av dem er fem år gamle Clara, og har de siste årene jobbet for å få kommunen til å gi barnehagene nok penger til å innfri bemanningsnormen.

Før jul fikk hun beskjed om at kommunen ikke har råd til å bruke de ekstra pengene stortingsflertallet bevilget til toppa bemanning i barnehagene til å øke bemanningen.

På samme tid er 6 prosent

av kommunens inntekter i 2025 blitt stående ubrukt.

– Jeg blir faktisk litt måløs. Dette går direkte utover de mest sårbare innbyggerne: barnehagebarn, skolebarn og eldre. Det er rett og slett provoserende, sier Straith.

Mangler pedagoger

Blant landets største kommuner er Bærum den dårligste til å sørge for nok barnehagelærere på jobb, viser nye tall omtalt av Utdanningsnytt.

Bærum kommune

■ Bærum kommune har god økonomi når man sammenlikner overskudd, fondsgrad og gjeldsgrad med anbefalinger fra KS.

■ Overskudd: 6 prosent av inntektene. Anbefalt: 1,75 prosent.

■ Penger i fond: 28,9 prosent av inntektene (uten forvaltningsfond: 15 prosent). Anbefalt: mellom 2 og 8 prosent.

■ Gjeldsgrad: 79,2 prosent av inntektene. Anbefalt: under 85 prosent.

■ Rundt 90 prosent av norske kommuner har eiendomsskatt. Bærum er ikke blant dem.

Kilde: Kommunens regnskap 2025, KS og Statistisk sentralbyrå

Bare 28 prosent av barnehagene i Bærum oppfyller pedagognormen, som sier at det skal være minst en pedagogisk leder per sju barn under tre år, og per 14 barn over tre år. De siste årene har andelen barnehager som oppfyller normen, falt.

Samtidig avviker flertallet i kommunestyret støtta til barnehageansatte som tar barnehagelærerutdanning, for å spare fem millioner i året. Dette er en del av det omfattende omstillingsprogrammet til kommunen.

Klassekampen har tidligere skrevet om kutt i skolene i Bærum og konsekvensene det får for skolenes mulighet til å følge opp elver som sliter med ufrivillig skolefravær.

Ifølge en rapport fra Agen-



OPPGITT: Helene Straith skulle gjerne sett at Bærum kommune brukte mer penger på barnehagene. Her henter hun datteren Clara (5) i barnehagen.

t i Bærum

da Kaupang bruker Bærum minst penger på skole blant de tolv største kommunene.

Rammer bredt

Andre kommunale tjenester rammes også av kutt. Lokal-avisa Budstikka har tidligere omtalt at 365 sykehjemsplasser kuttes over fire år, offentlige toaletter er kun åpne i skoleferien, og oppsynet med fjordisen avvikles.

Bak kuttene ligger regjeringens endringer i hvordan skatteinntekter fordeles til kommunene. Fattige kommuner får mer, mens kommuner som Bærum, Oslo og Asker får mindre enn før. Bærum har høye skatteinntekter, som i 2024 lå på 165 prosent av landsgjennomsnittet.

Endringene gjennomf-

res gradvis i 2025 og 2026 og betyr 500 millioner mindre i årlige inntekter for Bærum i 2026 og årene framover.

Bekymret for barna

Overskuddet på 907 millioner i 2025 får barnehageforeldre, tillitsvalgte og opposisjonspolitikere til å stille spørsmål om kuttene er nødvendige.

– Det er totalt uansvarlig å fortsette å spare når tallene viser at man har spart så mye penger, sier Linda Bergwitz, hovedtillitsvalgt i Utdanningsforbundet Bærum.

Overskuddet for 2025 ble 750 millioner høyere enn budsjettert. Det skyldes blant

annet at kommunen fikk 320 millioner mer enn antatt i inntekter, og at det ble brukt 275 millioner mindre i tjenestene enn budsjettert.

– Noen har ikke fått det de trenger, enten det er barnehagebarn, skolebarn eller eldre på pleiehjem, sier Bergwitz.

Ved flere skoler i Bærum har foreldre gått sammen for å samle inn penger til skolemateriell.

– Politikerne sier de skal spare penger til neste krise, men hvis du spør en ansatt i kommunen, er det krise nå.

– Kutter småting

Bjørn M. Johansen, rådgiver og tidligere fagforeningsleder i Fagforbundet Bærum, sier at de allerede før 2025-budsjett-

et ble vedtatt ba politikerne om å ha is i magen, unngå krisemaksimering og ta seg bedre tid med omorganiseringer.

I budsjettet for 2025 ble det vedtatt kutt på 400 millioner. Johansen forteller at det har vært et vanskelig år for mange av kommunens ansatte, med stillingsstopp og redusert bemanning. Han mener kuttene også har gått utover innbyggerne i kommunen, som for eksempel ved at oppsynet med fjordisen er kuttet.

– Det har gitt et yrende folkeliv på fjordisen i 100 år. Nå er det kuttet, så folk har nesten ikke turt å gå dit. Folk har aldri vært rikere her i kommunen, men vi sparer på småting, sier Johansen.

Konsekvenser på sikt

Rødts representant i kommunestyret Mathilde Lømo mener fjorårets overskudd tyder på at fortellingen om økonomisk krise er overdrevet.

– Dette viser at Bærum også klarer å håndtere endringen i inntektene fra staten, sier Lømo, som frykter kuttene vil få langsiktige konsekvenser.

– Her er det store etterslep på vedlikehold av bygg. Man har utsatt å bygge barnehager og skoler og lagt ned tjenester. Skaden er langsiktig og ganske enorm, sier hun.

ida.wangberg@klassekampen.no

”

Vi sparer på småting.

Bjørn M. Johansen,
Fagforbundet

Fortsetter omstillingen

■ Høyre fikk 47 prosent av stemmene ved forrige lokalvalg i Bærum. Høyres varaordfører Haakon Veum mener det store overskuddet skyldes god styring og flaks.

– Det ble stang inn på veldig mange faktorer, men det kunne like gjerne gått feil vei, sier han.

Veum tror årsaken til at det ble brukt mindre penger i de kommunale tjenestene enn planlagt, er usikkerhet blant de ansatte.

– Vi fikk jo en sjokkbeskjed av regjeringen i 2024 om at Bærum kommer til å miste en vesentlig del av inntektene i årene framover. Det er klart mange ansatte holder igjen når framtida er usikker.

– Kommer dere til å justere kuttplanen ut fra det gode resultatet?

– Det gir et handlingsrom, der vi får litt bedre tid til å se på omstillingen vi må gjennom. Kanskje kan vi spare oss for en del av de verste kuttene.

Veum lover ingen nye store satsinger foreløpig.

– Er det en risiko for at dere sparer for mye?

– Vi må passe på at innbyggerne får gode tjenester. Det har vi. Så skal vi hele tida drive kommunen slik at den er i bedre stand til neste generasjon. Da må vi balansere hvor mye gjeld vi tar opp, men også bygge gode tjenester her og nå.

Klassekampens lesere påskjønes for å gi bort gratis avis:

Få kunstkopp av Nikolai Torgersen

Klassekampen har invitert billedkunstner og forfatter Nikolai Torgersen til å utforme en kopp spesielt for avisa.

Som leser av Klassekampen kan du få en kunstkopp ved å gi bort tre uker gratis avis til venner eller kjente.

Her kan du lese mer om kampanjen og om kunstnerens tanker bak utforminga av motivet på koppen:



Foto: Siv Dolmen



Gi til fire og få Klassekampens stekespade i palestinsk oliventre.



Gi til fire og få neshornvotter i ull, strikket av Klassekampens lesere!



Gi til fire og få kunstkopp av Nikolai Torgersen.

klassekampen.no/kunstkopp